

AQUASEARCH OVA ApS
Siljeager 1
7300 Jelling

torben@aquasearch.dk

Tilsynsrapport 2019 – Mølbjerg Dambrug

Kommunen skal føre tilsyn med virksomheders miljøforhold¹. Derfor blev der den 7. november 2019 udført et varslet miljøtilsyn på Mølbjerg Dambrug.

Til stede ved tilsynet var:

- Tommy Johansen, fiskemester på Mølbjerg Dambrug
- Laurits Therkildsen, konsulent for Struer Kommune

Dambruget drives under CVR-nummer 29637822.

Dambruget ejes af Asta Hvelplund Christensen, Kjærgårdsmøllevej 3, 7600 Struer.

DATO
07-01-2020

JOURNALNUMMER
09.02.15-K08-2-19

RÅDHUSET, PLAN OG MILJØ
ØSTERGADE 13
7600 STRUER

E: TEKNISK@STRUER.DK
T: 96848484

SAGSBEHANDLER:
KRISTIAN MANDSBERG NIELSEN
T: 96848438

¹ Jf. § 65 i lov nr. 358 af 6. juni 1991 om miljøbeskyttelse (miljøbeskyttelsesloven) med senere ændringer.

Der skal følges op på følgende:

- Ved tilsynet blev det konstateret, at den gamle beholder til døde fisk var sløjfet, men at den endnu ikke var fjernet. Vi aftalte, at I fjerner den gamle beholder næste gang, der er gravemaskiner på dambruget.
- Sammenlignet med 2018 synes egenkontrolprøverne at vise en mindre udledning i 2019. Prøverne for 2019 overskrider dog gennemsnitligt set stadig grænseværdierne for BI₅ og totalkvælstof.
- Kravene til iltmætningen i udløbet fra dambruget er på nuværende tidspunkt afhængig af iltindholdet i indløbsvandet (borevandet). Når dambruget bliver miljøgodkendt, vil der i miljøgodkendelsen blive stillet vilkår om en minimumsiltmætning i udløbet fra dambruget.
- På tilsynet blev der konstateret et slamlag op til ca. 20 cm. i den gamle bagkanal, hvilket nærmer sig et omfang af større slamansamlinger, og bagkanalen skal derfor snart oprenses. Vi drøftede muligheden for at oplægge slam til afvanding på engen ved siden af bundfældningsbassinet på samme vis som i 2017, indtil dambruget er ombygget jf. ansøgning om miljøgodkendelse.

Hvis I ønsker at gøre dette, skal der i god tid inden slammet skal oprenses/opgraves indsendes en ansøgning om dispensation efter § 3 i naturbeskyttelsesloven med henblik på at finde en placering til afvanding af slam. Bemærk, at der ikke hermed er givet en forhåndsaccept af en sådan løsning. Hvis I har nogen spørgsmål i forbindelse med ansøgning om oplægning af slam på terræn, er I meget velkomne til at kontakte mig på kristian@struer.dk eller tlf. 96 84 84 38.

Alternativt kan det uden dispensation fra NBL § 3 lægges til afvanding på det markerede område på bilag 1.

Se uddybning nedenfor.

Miljøgodkendelse mv.

Dambruget har en afgørelse om miljøgodkendelse af 16. november 2012, som er hjemvist til fornyet behandling i kommunen ved Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 28. maj 2014.

Udarbejdelsen af den nye miljøgodkendelse er forholdsvist langt i processen, og et udkast til ny miljøgodkendelse vurderes at kunne fremsendes i første halvdel af det nye år.

Dambruget er derfor reguleret efter hidtidige tilladelser samt dambrugsbekendtgørelsen fra 2006².

Dambruget har en afgørelse om tilladt foderforbrug fra 28. februar 1990 meddelt efter § 2 i bekendtgørelse om ferskvandsdambrug. Afgørelsen er stadfæstet 22. maj 1990.

Dambruget har en vandindvindingstilladelse fra 16. november 2012 til indvinding af grundvand meddelt efter §§ 20 og 22 i vandforsyningsloven.

Foderforbrug/produktion

Det maksimalt tilladte foderforbrug er på 48 tons årligt, jf. afgørelsen om tilladt foderforbrug. Dambruget har, siden det blev reduceret i størrelse, været reguleret med maksimalt 8 tons foder pr år. Ifølge årsindberetningen er der brugt i alt 7,108 tons foder i 2018. Det vurderes ud fra årsindberetningen og en betragtning af dambrugets primære driftsform, at 6,825 tons af denne foder-mængde er brugt til moderfisk.

Ifølge bilag 2 til bekendtgørelse om ferskvandsdambrug skal produktionen med undtagelse af produktion af moderfisk tilrettelægges, således at foderkvotienten på årsbasis ikke overskrider 1,0. Foderkvotienten var ifølge årsindberetningen 0,71 (0,285 tons foder til produktion/0,3 tons produceret fisk som tillæg) i 2018.

Der er ingen krav om foderkvotient for moderfisk

Vandforbrug

Det maksimale tilladte vandindtag er 250.000 m³/år, svarende til i gennemsnit 7,9 l/s.

Der må maksimalt indvindes 40 m³/time svarende til 11,1 liter grundvand pr. sekund ifølge dambrugets vandindvindingstilladelse.

² Bekendtgørelse nr. 1325 af 20. november 2006 om ferskvandsdambrug. Bekendtgørelsen finder anvendelse, indtil dambruget har fået meddelt miljøgodkendelse efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1567 af 7. december 2016 om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug.

Der skal være etableret et Thompson-overfald (udsparing i form af retvinklet trekant) til kontrol af indvindingsmængden, og der skal føres journal over de indvundne vandmængder, jf. vilkår 2 i vandindvindingstilladelsen.

Oplysninger om den indvundne vandmængde i hvert kalenderår skal indsendes til kommunen inden den følgende 1. februar.

Der er endnu ikke etableret en anordning til måling af vandmængden, der indvindes til dambrugsdriften.

I forbindelse med miljøgodkendelse af dambruget vil der blive stillet vilkår om etablering af måleanordning i dambrugets ind- og udløb, således at vandindvindingsmængden løbende kan registreres.

Det er teoretisk muligt at måle vandføringen ved overfaldet fra dambrugets bagkanal til bundfældningsbassinet. Ved tilsynet blev der målt en vandhøjde på 1 cm. Ud fra denne højde kan vandføringen over overfaldet teoretisk beregnes til ca. 4 l/s. Se tabel 1 herunder.

Tabel 1: Måling af vandføring ved tilsynet.

Parameter	Afløb til bundfældningsbassin	Tilladt vandindtag	Krav overholdt? (ja/nej)
Bredde (cm)	200	-	-
Vandhøjde (cm)	1	-	-
Vandføring (l/s)	4	11,1	Ja

Idet vandhøjden er meget lav og overløbskanten relativt lang (200 cm) vurderes det imidlertid, at denne målemetode er forbundet med en relativt stor usikkerhed ved det pågældende overfald.

Bundfældningsbassin

Bundfældningsbassinet skal renses mindst en gang om måneden i produktionsperioden, og større slamansamlinger skal fjernes straks ifølge bilag 4.2, pkt. 6, i dambrugsbekendtgørelsen.

Ved tilsynet blev slamlaget på bunden af bundfældningsbassinet kontrolleret. Se oplysninger vedrørende bundfældningsbassinet i tabel 2 nedenfor.

Tabel 2: Kontrol af bundfældningsbassin.

Parameter	Måling/Kommentar
Dybde (m)	0,5
Bredde (m)	7
Længde(m)	13
Oprensningsmetode	Manuel pumpe
Slamlag ved tilsyn (cm)	5-10
Seneste oprensning (dato)	14. oktober 2019
Oprensningsinterval overholdt? (Ja/Nej)	Ja

Der må ikke udledes en større vandmængde fra dambruget, end rensningsanlæggene er dimensioneret til, jf. § 7 i dambrugsbekendtgørelsen. Vand fra dambrugsdriften skal have en opholdstid i bundfældningsbassinet på minimum 25 minutter, før det udledes til vandløbet, og vandets hastighed gennem bundfældningsbassinet må ikke overstige 2,5 cm/s, jf. bekendtgørelsens bilag 4.

Ved hjælp af luftfoto (fra 2016) er bundfældningsbassinets længde og bredde målt til henholdsvis 13 og 7 m, hvilket giver et areal opmålt til 91 m². Med en gennemsnitsdybde på 0,5 m har bassinet således et rumfang på i alt 45,5 m³ og et tværsnitsareal på 3,5 m².

Ved tilsynet blev estimeret en vandføring på op til ca. 4 liter per sekund ved udløbet fra bundfældningsbassinet.

Under forudsætning af laminart flow gennem bundfældningsbassinet er opholdstiden 190 minutter³ og vandets hastighed gennem bundfældningsbassinet 0,1 cm/s⁴ ved et flow på 4 l/s og en dybde på 0,5 m.

Bundfældningsbassinet vurderes således at være dimensioneret, så det lever op til kravene.

Hvis du er uenig i de nævnte dimensioner af bundfældningsbassinet, bedes du kontakte mig.

³ $45.500 \text{ l} / (4 \text{ l/s} \times 60 \text{ s/min}) = 190 \text{ min}$

⁴ $(4 \text{ l/s} \times 1.000 \text{ cm}^3/\text{l}) / (3,5 \text{ m}^2 \times 10.000 \text{ cm}^2/\text{m}^2) = 0,1 \text{ cm/s}$

Ilt og egenkontrolprøver

Iltmætningen i dambrugets afløbsvand skal altid være mindst 60 %. Såfremt iltmætningen ved indløbet er 70 % eller derunder, må iltmætningen dog reduceres med maksimalt 10 % af fuld iltmætning, jf. bilag 3, pkt. 3 i dambrugsbekendtgørelsen.

Der blev ved tilsynet målt iltindhold i udløbskassen i Vasen Bæk. Se tabel 3 herunder.

Tabel 3: Iltmålinger i afløbsvand

Målested	Iltmætning (%)	Krav overholdt? (Ja/Nej)
Afløb	60	Ja

Der skal udtages 2 egenkontrolprøver årligt i perioden april til oktober, jf. § 14, stk. 1 i dambrugsbekendtgørelsen. Indretning og drift af dambrug skal sikre, at koncentrationen af modificeret BI_5 , suspenderet stof, totalfosfor, ammoniumkvælstof og totalkvælstof i ufiltreret vand fra dambrugets indløb til udløb maksimalt forøges med de værdier, som fremgår af bilag 3, pkt. 1 i dambrugsbekendtgørelsen.

Der er udtaget 2 egenkontrolprøver i 2018 og 2 egenkontrolprøver i 2019. Se data for prøverne i tabel 4 nedenfor.

Tabel 4: Gennemsnitlig udledning jf. egenkontrolprøver

Parameter	Gennemsnit (2018)	Gennemsnit (2019)	Krav	Krav overholdt? (2018) (ja/nej)	Krav overholdt? (2019) (ja/nej)
<i>BI₅ (mg/l)</i>	2,6	1,8	$\leq 1,0$	Nej	Nej
<i>Suspenderet stof (mg/l)</i>	7,1	-1,1	$\leq 3,0$	Nej	Ja
<i>Totalfosfor (mg/l)</i>	0,18	0,00	$\leq 0,05$	Nej	Ja
<i>Ammoniumkvælstof (mg/l)</i>	1,18	0,16	$\leq 0,4$	Nej	Ja
<i>Totalkvælstof (mg/l)</i>	2,17	0,68	$\leq 0,6$	Nej	Nej
<i>Iltmætning indløb (%)</i>	5	2	-	-	-
<i>Iltmætning udløb (%)</i>	59	77	$\geq 60^{**}$	Ja	Ja

Sammenlignet med 2018 synes egenkontrolprøverne at vise en mindre udledning i 2019. Prøverne for 2019 overskrider dog gennemsnitligt set stadig grænseværdierne for BI_5 og totalkvælstof.

Kravene til iltmætningen i udløbet fra dambruget er på nuværende tidspunkt afhængig af iltindholdet i indløbsvandet (borevandet). Når dambruget bliver miljøgodkendt, vil der i miljøgodkendelsen blive stillet vilkår om en minimumsiltmætning i udløbet fra dambruget.

I forbindelse med miljøgodkendelse af dambruget vil der desuden blive stillet vilkår om yderligere renseforanstaltninger og maksimale udledergrænseværdier.

Afgitring

Dambruget anvender udelukkende vand fra boring, og der er derfor ingen krav om afgitring i indløb.

Den gamle udløbskasse fra Fousing Dambrug var installeret ved udløbet fra Mølbjerg Dambrug.

For en god ordens skyld skal det nævnes, at Struer Kommune accepterer afgitringen på nuværende tidspunkt men samtidig understreger, at kommunen ikke dermed har taget stilling til, om afgitringen og/eller afgitringens gitterstave lever op til kravene i § 14, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 1567 af 7. december 2016 om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug, som er den bekendtgørelse, dambrugets skal godkendes efter.

Faunaprøver

Er vedlagt tilsynsrapporten 2019.

Medicin og hjælpestoffer

Dambruget har endnu ikke en miljøgodkendelse, som regulerer anvendelse af medicin og hjælpestoffer.

Ifølge årsindberetningen for 2018 er der anvendt følgende hjælpestoffer:

- 5 kg blåsten.
- 100 kg formalin (23,4%).
- 25 mg methyltestosteron til kønskonvertering

Methyltestosteron er et hormonstof, som i "all-female" produktioner iblandes foderet til ynglen med henblik på at kønskonvertere en mindre andel af ynglen til hanner. I skal være opmærksom på, at der i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen vil blive taget stilling til, om der lovligt kan anvendes methyltestosteron fremadrettet.

Driftsjournal

Der skal føres driftsjournal, som skal indeholde de oplysninger, der er nævnt i bilag 5, jf. § 12 i dambrugsbekendtgørelsen.

Ved tilsynet blev fremvist meget udførlig og fyldestgørende driftsjournal vedrørende bl.a. foderforbrug og forbrug af hjælpestoffer fordelt på enkelte damme, afgang af fisk, afhentning af døde fisk samt oprensning af damme og bundfældningsbassin.

Slam

Ifølge årsindberetningerne for 2015, 2016, 2017 og 2018 er der ikke bortkørt slam i de pågældende år.

Analyseresultaterne af den slamprøve, der er udtaget i januar 2018, viste at slammet overholdt grænseværdierne for tungmetaller, og slammet kunne derfor lovligt være udbragt på landbrugsjord. Husk at anmelde eventuel udbringning af slam på landbrugsjord til den pågældende kommune, hvor slammet udbringes. Er slammet ikke udbragt, skal der udtages en ny prøve af slammet, før det må udbringes på landbrugsjord, da den gamle analyse er ca. 2 år gammel på nuværende tidspunkt og derfor ikke længere er repræsentativ.

På tilsynet blev der konstateret et slamlag op til ca. 20 cm. i den gamle bagkanal, hvilket nærmer sig et omfang af større slamansamlinger, og bagkanalen skal derfor snart oprenses. Vi drøftede muligheden for at oplægge slam til afvanding på engen ved siden af bundfældningsbassinet på samme vis som i 2017, indtil dambruget er ombygget jf. ansøgning om miljøgodkendelse.

Hvis I ønsker at gøre dette, skal der i god tid inden slammet skal oprenses/opgraves indsendes en ansøgning om dispensation efter § 3 i naturbeskyttelsesloven med henblik på at finde en placering til afvanding af slam. Bemærk, at der ikke hermed givet en forhåndsaccept af en sådan løsning. Hvis I har nogen spørgsmål i forbindelse med ansøgning om oplægning af slam på terræn, er I meget velkomne til at kontakte mig på kristian@struer.dk eller tlf. 96 84 84 38.

Alternativt kan det uden dispensation fra NBL § 3 lægges til afvanding på det markerede område på bilag 1. Dette fordi området er vurderet ikke at være omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Vi aftalte på tilsynet i 2018, at okkerslam fra okkerfilteret ved klækkehuset fremover ledes med vandet ned på selve dambruget, hvor okker og andre partikler kan renses fra vandet i dambrugets renseforanstaltninger. Tommy Johansen oplyste på tilsynet i år, at dette er sket siden sidste tilsyn uden problemer for fiskene på selve dambruget.

Affald

Døde fisk skal optages mindst en gang dagligt ifølge § 10 i dambrugsbekendtgørelsen. Fiskene skal opbevares i lukket plast- eller metalbeholder, indtil de føres til destruktion- eller forbrændingsanstalt.

I tilsynsbrevet for tilsynet i oktober 2017 er det indskærpet, at den gamle beholder til opbevaring af døde fisk fjernes eller på anden vis sløjfes senest d. 1. januar 2018.

Ved tilsynet blev det konstateret, at den gamle beholder til døde fisk var sløjfet, men at den endnu ikke var fjernet. Vi aftalte, at I fjerner den gamle beholder næste gang, der er gravemaskiner på dambruget.

Olietanke

Der er ikke registreret olietanke i BBR på matriklen.

I øvrigt

Kommunen skal ud fra tilsynet offentliggøre en tilsynsrapport, der beskriver, om virksomheden overholder de love, regler og afgørelser, der er ført tilsyn med. Offentliggørelsen sker digitalt på Danmarks Miljøadministrations hjemmeside <https://dma.mst.dk/>.

Tilsynet er omfattet af brugerbetaling.

Hvis du har spørgsmål vedrørende tilsynet eller miljøforhold i øvrigt, er du velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

Kristian M. Nielsen
Biolog
Struer Kommune

Kopi til

Ejer Asta Hvelplund Christensen, Kjærgårdsmøllevej 3, 7600 Struer.

Bilag 1:

Indenfor det lille polygon er det muligt at ligge oprenset slam til afvanding uden en dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3. Alt det skraverede er beskyttet natur omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.